

Paddenstoelen uit de kas?

Ronald Morsink & Inge Somhorst, Paddenstoelenonderzoek Nederland

In Nederland komt een aantal paddenstoelen voor die alleen maar, of hoofdzakelijk in al dan niet verwarmde kassen leven. Van deze soorten vermoeden óf weten we, dat ze van oorsprong in een milder, veelal subtropisch klimaat voorkomen. Maar blijven ze in de kas, of wagen deze paddenstoelen zich – door het opwarmende klimaat – ook naar buiten? En hoe gedragen ze zich daar?

In de kas

In de Standaardlijst van Nederlandse paddenstoelen zijn 20 soorten opgenomen die min of meer gebonden zijn aan kassen. Veelal zijn dat parasolzwamachtigen, maar ook in andere groepen komen 'kassoorten' voor. Vaak zit het woord kas zelfs in de naam: kasmycena, kaskleefhoedje en er is zelfs een kashoutzwam. De meeste soorten groeien op compost of gecomposteerde aarde in bloempotten, plantenbakken en dergelijke.

Uit de kas

Van deze 20 soorten zijn er negen nog nooit buiten gevonden; ze zijn maar van enkele locaties bekend, steeds in gebouwen of kassen. De overige elf zijn behalve in kassen, ook daarbuiten aangetroffen, vooral vanaf de negentiger jaren, en meer nog na 2000. Enkele soorten springen eruit: die soorten die niet heel zeldzaam zijn én waarvan een substantieel deel van de waarnemingen van buiten afkomstig is. Deze soorten gaan mogelijk een vast deel uitmaken van onze mycoflora, of doen dat al. Het gaat vooralsnog om vijf soorten: kasmycena, kashazenpootje, reuzenbreeksteel, roze kleefhoedje en dikvoetplooiparasol. De twee laatstgenoemden bespreken we hier.

Roze kleefhoedje – *Bolbitius coprophilus*

Het roze kleefhoedje is een schitterende paddenstoel die in dichte groepen groeit en die verder opvalt door zijn kleur in combinatie met de heel tere, gestreepte hoed en bruine lamellen. De soort komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika. In Europa stamt de eerste waarneming van 1967 uit een kas nabij Hilversum. In de jaren 1970 en 1972 werd deze soort daar telkens op dezelfde plek waargenomen in het vroege voorjaar.

Vanaf 1987 verspreidt de soort zich over meerdere landen in Europa. In Nederland dateert de eerste vondst buiten uit 1992. Sinds 2014 is een stijging te zien van het aantal waarnemingen, in de meeste gevallen op buitenlocaties. Deze waarnemingen komen bijna allemaal uit de zomer en bijna altijd van paardenmest. In totaal is de soort nu van 16 locaties bekend. Alleen al in 2025 zijn drie nieuwe locaties ontdekt. Een soort om te blijven volgen.

Dikvoetplooiparasol – *Leucocoprinus cepistipes*

De dikvoetplooiparasol heeft bleke hoeden met fijne vlokjes erop en een ringetje aan de steel. Ook deze soort groeit in grote groepen. Deze soort is vanaf 1990 met een opmars bezig. De verspreiding ligt wereldwijd gezien in de warmere gebieden. Wat het

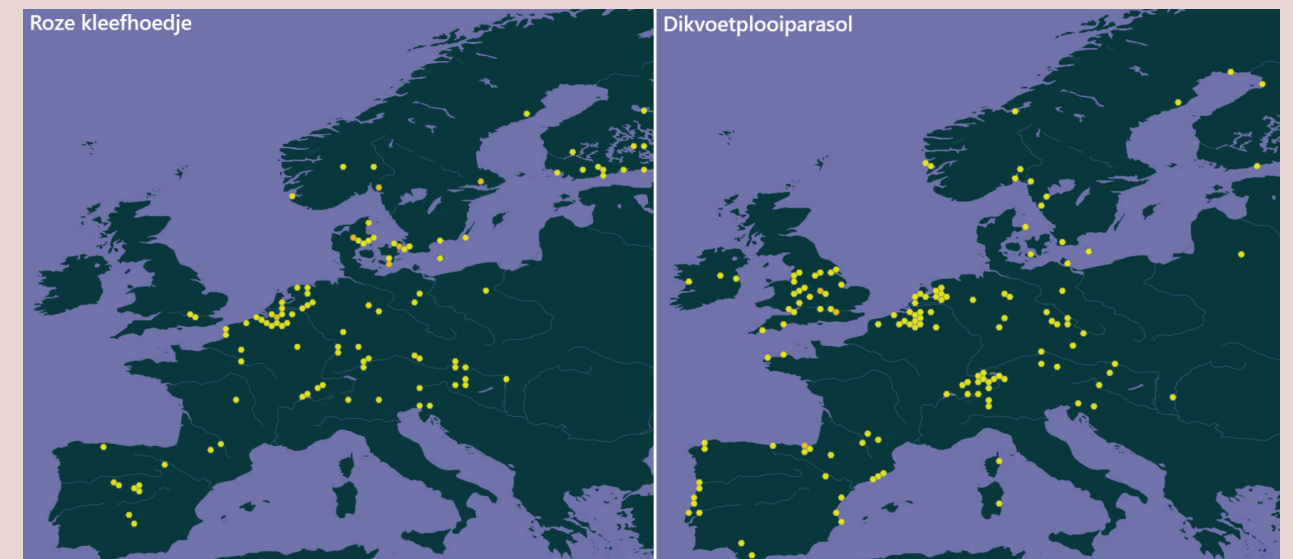
Figuur 1. Roze kleefhoedje. (Foto: Marian Jagers)

Figuur 2. Roze kleefhoedje. (Foto: Marian Jagers)

Figuur 3. Dikvoetplooiparasol. (Foto: Henk Huijser)

Figuur 4. Europese verspreiding van links: roze kleefhoedje en rechts: dikvoetplooiparasol. (Bron: GBIF, september 2025)

oorspronkelijke verspreidingsgebied van deze soort is, is niet helemaal duidelijk. In Slovenië, Oostenrijk en Duitsland wordt ze gezien als een invasieve soort.

In ons land werd de dikvoetplooiparasol al in 1924 voor het eerst gemeld, uit een kas. De eerste vondst buiten dateert van 1995. Sindsdien wordt de dikvoetplooiparasol steeds vaker buiten gevonden, op houtsnippers of bladhopen in het bos. Vanaf 2000 is de soort van 26 locaties in Nederland bekend.

De groeiplekken waar deze soorten buiten worden gevonden, zijn meestal voedselrijk en warm: hopen van mest, houtsnippers, hooi of compost waarin broei op kan treden. Ze liggen meestal op beschutte plekken, bijvoorbeeld in tuinen, maar ook in bossen en bosranden. Door de waarnemingen van deze soorten te volgen, onderzoeken we of ze zich ook op meer natuurlijke plekken gaan vestigen en hoe het voorkomen van deze soorten zich in Nederland verder ontwikkelt.

Waarnemingen doorgeven

Om deze soorten te kunnen volgen zijn we afhankelijk van waarnemers. Omdat ze vaak op erven en in tuinen groeien, doen we een beroep op iedereen. Waarnemingen kunnen doorgegeven worden via de reguliere invoerkanalen van Verspreidingsatlas.nl, Telmee.nl en Waarneming.nl.

Verder lezen

Nature Today | Kaskrakers. Klik hier.

Kijk op Exoten. Veel nieuwkomers krijgen geen vaste voet in Nederland. Klik hier.

Kijk op Exoten. Plooiparasolzwammen in bloempotten. Klik hier.

